

Ympäristövaliokunta 28.4.2026

Kriteeripäällikkö Karin Bergbom, Ympäristömerkintä Suomi Oy

Asia: HE 47/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+47/2026>

Ympäristömerkintä kiittää lausuntomahdollisuudesta. Edustamme Suomessa virallisia ympäristömerkkejä, EU-ympäristömerkkiä ja pohjoismaista ympäristömerkkiä Joutsenmerkkiä, ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta. On hyvä, että uusi sääntely on tulossa, sillä se selkeyttää ympäristöväittämiä ja helpottaa kuluttajien mahdollisuuksia tunnistaa ympäristön kannalta paremmat vaihtoehdot.

HE 47/2026 vp pohjautuu EU:n Empowering Consumers -direktiiviin, jossa ISO 14024 -mukaiset viralliset ympäristömerkit tunnustetaan luotettavaksi tavaksi esittää yleisiä ympäristöväitteitä. Joutsenmerkki on Suomen tunnetuin ympäristömerkki ja täyttää nämä vaatimukset täysin (virallinen, riippumaton, läpinäkyvä, elinkaariperusteiset ja kunnianhimoiset kriteerit, säännöllinen päivitys). Pyydämme valiokuntaa varmistamaan, että merkin asema näkyy selkeästi myös lain soveltamisessa ja viranomaisohjeistuksessa, jotta Joutsenmerkin käyttö Suomessa ei heikkene eikä muutu tulkinnanvaraiseksi.

Tiedontarve ympäristöväittämistä on tällä hetkellä todella suuri. Ympäristömerkintä saa paljon kysymyksiä erilaisista ympäristöväittämistä ja millaisin edellytyksin niitä voidaan käyttää.

Ilman virallisten ympäristömerkkien selkeää tunnustamista lainsäädännössä ja viranomaisohjeistuksessa on riski, että yritykset pidättäytyvät ympäristöviestinnästä, koska ne ovat epävarmoja lain tulkinnasta. Tämä voi myös heikentää lain tavoitetta vahvistaa kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia. Olisi tärkeää, että yrityksillä on käytössään selkeä toimintamalli, jonka puitteissa ne voivat sekä keskittyä ympäristölle vastuullisiin toimenpiteisiin että viestiä niistä luotettavasti.

Ehdotamme, että jatkovalmistelussa ja tulevilla asetuksissa selkeästi todetaan, että Suomessa kolmannen osapuolen viralliset ympäristömerkit, Joutsenmerkki ja EU-ympäristömerkki, muodostavat hyväksytyn perustan yleisten ympäristöväittämien esittämiselle. Selkeä tunnustaminen tukee lain tavoitetta vähentää harhaanjohtavaa ympäristöviestintää samalla, kun se vahvistaa luotettavien ympäristömerkkien käyttöä. Samalla tulee turvata ympäristömerkittyjä tuotteita ja palveluja tarjoavien yritysten mahdollisuus viestiä ympäristövaikutuksista. Lisäksi tulee varmistaa, että ympäristömerkkien rooli kuluttajille keskeisinä ja luotettavina välineinä ympäristölle parempien vaihtoehtojen tunnistamisessa vahvistuu.

Virallisten, ISO 14024 -standardin mukaisten ympäristömerkkien selkeä tunnustaminen on keskeistä, jotta ympäristöväittämien sääntely sekä suojaa kuluttajia että ohjaa tehokkaasti kysyntää ympäristön kannalta parempiin valintoihin. Näkemyksemme mukaan sääntely lisää yritysten, vähittäiskaupan ja kuluttajien kiinnostusta virallisten ympäristömerkkien tarjoamaan läpinäkyvään ja todennettavaan ympäristöviestintään.